

SEKTARA YA DITHEO TŠEO E SEGO TŠA POELO KA AFRIKA BORWA DI ELWA BAKENG SA UTOLLO YA KOTSI YA THEKGO YA TŠHELETE YA BOTŠHOŠETŠI

18 Aporele 2024: Mmušo wa Afrika Borwa le bagwebitirišano ba sektara ya praebete ba gatišitše pegu ya mabapi le kelo ya kotsi ya thekgo ya tšhelete ya botšhošetši go sektara ya ditheo tšeo e sego tša poelo (NPO) tšeo di tla phethago ka magato a go thewa go tsepelelo, kabelano, le kotsi go fokotša dikotsi tšeo di šupeditšwego.

Pegu e a hlongwa lehono, la 18 Aporele le gosasa, la 19 April.

Sektara ya kelo ya kotsi e nyalelana le maemo a lefase ka bophara a *Financial Action Task Force (FATF)* a go lwantšhana le hlatswo ya tšhelete le thekgo ya tšhelete ya botšhošetši, gammogo le tatedišo ya Afrika Borwa ya phethagatšo ya leano go šomana le tatedišo ya FATF ya 2023. FATF ke setheo sa pušotsenelano seo se beago maemo a lefase ka bophara le magato a go lwantšhana le hlatswo ya tšhelete le thekgo ya tšhelete ya botšhošetši. Bjale ka leloko la FATF, Afrika Borwa e tlamega go fihlelela maemo a.

Maemo a lefase ka bophara a FATF a nyaka gore dinaga di šupetše nako le nako go ela dikotsi tša thekgo ya ditšhelete tša botšhošetši tšeo ditheo di di oketšago goba di fago ditšhelete tša mošomo o mo botse, gore di utullwe.

Moswarela Molaodi wa FIC, Pieter Smit o boletše gore: “Go kwešiša le go ela kgafetša kgafetša ga dikotsi tše itšeng tša thekgo ya dtšhelete tša botšhošetši tšeo di NPO tša Afrika Borwa di utullotšwego, di dula e le magato a kaone kaone a go lwantšhana le kgobogo le tirišompe.

“Kelo e tla katološa kwešišo ya rena ya dikotsi tša thekgo ya ditšhelete tša botšhošetši tšeo di lebanwego ke di NPO ka Afrika Borwa. Dinyakišišo di tla re thuša go dira magato a go thibela goba go fokotša kgobogo ya di NPO bakeng sa merero ya kotsi ya thekgo ya tšhelete ya botšhošetši.”

Kelo ya kotsi, yeo e akareditšego tekolo ya di NPO tše 301 NPO, dithomelo tša data go tšwa go ditheo tša go fapafapana (mohlala, tša tiišetšo ya molao, ditheo tša taolelo le boleko, dietšensi tša bohloko le tša ditšhelete), di file dintlha tša ditaetšo tše mmalwa.

- Kelo ya kotsi e šupeditše ditšhošetšo tše hlano tše dikgolo tša botšhošetši bja ditšhelete bjo bo nago le bokgoni bja go hlhlomiša di NPO go oketša goba go šuthiša ditšhelete tšeo di ka thekgago ditheo tša botšhošetši goba go dirišwa go phethagatša ditiragalo tša botšhošetši.
- Kelo gape e hlalosa dihlhlomišo tšeo di ka diragalago.
- Ka tlaleletšo, dikelo di hlalosa ditlogo tša hlago tše hlano tša ditšhaparego tša di NPO tšeo di ka lebanywago bakeng sa merero ya tirišompe ya thekgo ya tšhelete ya botšhošetši – go maemo a mangwe le a mangwe a go fapana a bogolo le pušo.

Magareng ga dikeletšo tšeo di lego go pego ke piletšo ya mohlako wa tebanyo wa go šomana le di NPO tšeo di lego kotsing e kgolo ya thekgo ya tšhelete ya botšhošetši le ditlogo tša ditšhaparego tšeo di šupeditšwego.

Modulasetulo wa sehlopha sa bothekeniki, Bernice Bissett, o boletše gore: “Re ka ikgantšha bjale ka naga, gape bjale ka baswarakabelo le maloko a sektara ya di NPO ka Afrika Borwa, ka ge ke dumela gore se ke mathomo a tirišano magareng ga bagwebitirišano ba mmalwa ba praebete le mmušo le sektara ya di NPO.

“Ye ke kelo ya mathomo ya sektara ya kotsi ya moswana noši ka go sektara ya di NPO ka Afrika Borwa gape e bea motheo wo diprotšeke tše dingwe tše dintši, dinyakišišo tša išago le diphehlelelo go disektara le go fetiša.”

Kelo ya kotsi ya thekgo ya tšhelete ya botšhošetši ya sektara ya di NPO ke maitapišo ao a eteletšwego pele magareng ga bagwebitirišano ba mmušo – go akaretša Senthara ya Bohlale bja Ditšhelete (FIC), Ditirelo tša Motšhelo tša Afrika Borwa (SARS), le Kgoro ya Tšwetšopele ya Leago (DSD) – ditheo tša disektara tša mmušo le praebete, di NPO le ditheo tša sekhukhu.

Edward Kieswetter, Khomišinare wa SARS o boletše gore: “SARS e amogela kgatišo ya pego ya mathomo ya Afrika Borwa ya bosetšhaba ya kelo ya kotsi ya thekgo ya tšhelete ya botšhošetši ya sektara ya ditheo tšeo e sego tša poelo (NPO). Pego e dira motheo o mompsha, ntlha tšhupetšo ya go tšwetšapele pholisi go sektara ka mokgwatšhomo wa go thewa go kotsi. Se bohlokwa kudu, pego le mohlako wa tirišanommogo di šalane morago ka tšwetšopele ya yona, e laetša seo se ka fihlelelwago ge re šoma mmogo – e sego fela bjale ka basepetša molao ba mmušo, eupša kudu le baswarakabelo ba rena setšhabeng sa mmušo.

“Re holofela gore se se fa mohlala wa mošomo wo ka moso go sektara ye – fao SARS e tla bego e dirišana le mmušo ka moka ka leano la go rerišana ka ditšhaparego – e ka ba ka maemo a pholisi, goba ka ditshepetšo tša tšatši ka tšatši tša di NPO. Re swanetše go šupetša dikotsi tše gore re kgone go šireletša botshephegi bja ditheo tšeo di sa dirego dipoelo tšeo di bapalago karolo e kgolo go tšwetšopele ya leago la ekonomi ya Afrika Borwa.”

Dr Hendrietta Bogopane-Zulu, Motlatša Letona la Kgoro ya Tšwetšopele ya Leago o boletše gore: “Ke swanetše go leboga sehlopha seo se dirilego mošomo o mogolo wa go dira thutonyakišišo ya go laetša di NPO tšeo di lego kotsing. Bjale ka kgoro yeo e na go le kholofelo ya go laola le go sepetša molao wa di NPO, pego ye e tla re kgontšha go tsenya tšhomong magato a maleba a taolelo ya di NPO ao a sepetšwago ka mokgwa wa saense wa go šireletša di NPO.

“Kelo ya Kotsi ya di NPO gape e tlo kgonthiša gore di NPO di tla obamela magato le maemo ao a bilwego ke FATF a go šireletša di NPO. Ditherišano tša lehono di tla fana ka tshedimošo le kwešišo ya dika le mehuta ya di NPO tšeo di lego kotsing le tlhago ya ditšhošetšo tšeo di lego go kamano ya Afrika Borwa. Morago ga tlhomo ye, kgoro e sa ntše e na le mošomo o mogolo kudu wa go tsebagatša le go lemoša baswarakabelo ba bangwe le di NPO, gore ba lemoge ka ga dikotsi le matšhošetši

ao a lebanwego ke di NPO. Ke rata go ntšha maikutlo a ka a boitlamo bja Kgoro bja go tšwelapele ka mošomo wo o mo nnyane bjale ka ge di NPO di ithekgile kudu ka rena go hwetša tšhireletšo kgahlanong le ponagalo ye ya thekgo ya tšhelete ya botšhošetši go akaretša bosenyi bja ditšhelete.”

Afrika Borwa e amogetše thušo ya sethekeniki go tšwa go *European Union Anti-Money Laundering/Counter Terrorist Financing Global Facility (EU AML/CFT Global Facility)* mabapi le tšwetšopele ya kelo ya kotsi ya sektara ya thekgo ya tšhelete ya botšhošetši ya di NPO. Kelo ya kotsi e phethilwa ka go diriša mokgwa wo o filwego ke [Greenacre Group](#).

Moetapele wa sehlopha sa *EU AML/CFT Global Facility*, David Hotte, yo a tsenetšego moletlo wa tlhagišo ya pego, o boletše gore: "*EU Global Facility* e fetiša ditebogo go Afrika Borwa bakeng sa go phethagatša ka katlego kelo ya yona ya kotsi ya thekgo ya tšhelete ya botšhošetši ya sektara ya NPO. Diphihlelelo tše di laetša boitlamo bja naga go *FATF Recommendation 8* le go bega phegelelo ya tšwetšopele go mohlako wa tshedimošo le tekanyo ya phokotšo ya kgonagalo ya dikotsi. Re leboga maitekelo ka moka a tirišanommogo a tshepetšo ya kelo ye, ka phethagalo ya dikamano tša di NPO tša maatlafalo — tlwaetšo yeo e tšewago e le e kaone ke ba FATF."

Kgotla [mo](#) go taonelouta pego.

Go hwetša tshedimošo enngwe, ka kgopelo imeilelaplease e-mail:

- **Financial Intelligence Centre** – media@fic.gov.za
- **South African Revenue Service** – SARSMedia@sars.gov.za
- **Department of Social Development** – Lumkao@dsd.gov.za